

Sociala medier – en offentlig arena för politisk diskussion?

Sociala mediers påverkan på politiska val har diskuterats flitigt och många politiska partier satsar på att vara synliga på olika sociala medieplattformar. Trots detta har medborgarna fortsatt litet inflytande när det kommer till den offentliga politiska diskussionen på sociala medier, visar en studie genomförd av Johan Farkas, doktorand i Medie- och kommunikationsvetenskap vid Malmö universitet.

– I ett demokratiskt samhälle är det självklart jätteviktigt att avståndet mellan medborgarna och politikerna inte blir för stor. I många år har det varit ett sjunkande partimedlemskap i befolkningen, men i den digitala tidsåldern kan sociala medier potentiellt bidra till att skapa kontakt mellan politikerna och medborgare och föra de närmare varandra. Jag är dock osäker på att det sker en sådan utveckling.

I Farkas forskningsprojekt, som genomfördes under den danska valrörelsen 2015, intervjuades mediecheferna för nio danska politiska partier i syfte att analysera deras tankar kring sociala medier, och specifikt användare på sociala medier. Genom att vända blicken mot de politiska partierna och till de som är ansvariga för den politiska kommunikationen på sociala medier menar Farkas att studien kan ge nya insikter.

– Det har inte varit så många studier om vilka tankar som de som är ansvariga för sociala medier i politiska partier har och vad

de tänker om de möjligheter som är kopplat till dessa plattformar, särskilt i förhållande till demokratiskt deltagande och diskussion. Genom att vi gör det i vår studie kan vi få en större förståelse för vilken roll sociala medier har för de politiska partierna och därmed också den politiska kontexten i stort.

”De vill ha kommentarer, men det är inte så viktigt vad folk skriver”

Sociala medier har öppnat upp för en deltagarkultur där medborgare ständigt uppmuntras till att uttrycka sina åsikter, kommentera, gilla och rösta och Farkas ser en generell teknikoptimistisk trend inom forskningen och det faktum att sociala medier möjliggör för bredare och större demokratiskt deltagande och debatt. Farkas studie visar dock på att det inte sker ett sådant utbyte mellan politikerna och medborgarna.

– De politiska partierna publicerar innehåll på sina sociala medier och vill gärna att folk sprider dessa inlägg genom likes och shares, men där tar det stopp. Efter att ha intervjuat partierna så blir det tydligt att det inte sker en sådan dialog som man kanske kan hoppas på. De politiska partierna vill jättegärna ha kommentarer på sina inlägg, men det är inte så viktigt vad folk skriver.

Farkas uppger att majoriteten av mediecheferna kände att de har ett ansvar att un-

derlätta för en offentlig debatt på Facebook och Twitter även om de sedan inte analyserade kommentarerna från medborgarna i syfte att utveckla politiken. Facebook och Twitter ansågs därmed inte heller som ett givande verktyg för medborgarna att kunna påverka det politiska beslutsfattandet. Mediecheferna betonade också att Facebook ses som ett viktigt medel för envägskommunikation och övervakning av den allmänna opinionen.

– Ju mer invånare använder sociala medier för att exempelvis organisera sig politiskt, ju lättare blir det också för bland annat de politiska institutionerna att lokalisera dessa invånares åsikter.

Fake news och filterbubblor

Bara för att fler kan ta del av, eller delta, i den politiska debatten så innebär det inte att politiska eller sociala institutioner förlorar makten. Många argument pekar på att medieutvecklingen har bidragit till maktförskjutningar i samhället. Huruvida denna, eventuella, maktförskjutning har främjat en mer demokratisk samhällsutveckling finns det delade meningar om, menar Farkas.

– Plattformar som Facebook och Twitter är multinationella företag, och deras primära inriktning handlar således inte om hur man bäst stödjer demokratin i specifika länder som Danmark och Sverige. De har andra motiv.

Till exempel har Facebook gjort det dyrare och dyrare för partierna att nå ut till väljare, eftersom de ständigt försöker tjäna mer på annonser.

Hur ser framtiden ut? Trots möjligheten för fler att delta i politiska diskussioner ser Farkas att sociala mediers roll i relation till politiken är förbundet med många risker. Senaste debatterna kring fake news, filterbubblor och algoritmer väcker många frågor kring sociala mediers roll för demokratin och får en att ifrågasätta den nya medieteknologins förmåga att ge oss ett nyanserat innehåll som gynnar den demokratiska samhällsutvecklingen.

– Det är många studier som visar att sociala medier spelar en jättestor roll idag för hur folk hör om politiska ämnen och huruvida de kan delta i politisk diskussion. Så vi vet att sociala medier spelar en stor roll för val i demokratiska länder och samhällen. Samtidigt finns det risker. Vad du gör på sociala medier kan samlas in och analyseras och sedan användas för att nå just dig med till exempel riktad politisk reklam, vilket eventuellt kan bidra till en polarisering av befolkningen. Ingen har väl missat skandalen i USA där sociala medier användes som psykologisk marknadsföring för att få personer till att ändra åsikter. Det kan vara problematiskt för demokratin.

Text: Kajsa Langer